

DEN DANSKE ARBEJDSMARKEDSMODEL
25. september 2018

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen
Direktør

Grib verdensmålene og lav politik for den brede befolkning

FN's verdensmål – især målene om ulighed, uddannelse og gode job – er utrolig vigtige mål for Danmark. De handler nemlig om at sikre hverdagen for den brede befolkning og vores fremtid. Desværre har vi endnu ikke set en politik, der for alvor tager målene seriøst.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Konsulent

Sarah Steinitz

📞 33 55 77 10

I dag er det tre år siden, at alle FN's lande – også Danmark – skrev under på de 17 mål for en bedre verden, nemlig FN's bæredygtighedsmål. Med Lars Løkke Rasmussens underskrift på FN-papiret har Danmark bl.a. forpligtet sig på at sikre gode uddannelser, anstændige job og sørge for, at indkomsten vokser mest for dem med de laveste indkomster.

Men selv om Lars Løkke Rasmussen har siddet ved roret siden den dag i New York, hvor han slog med hammeren i FN's generalforsamling og fra talerstolen erklærede, at "Danmark er klar til at gøre sin del", så mangler vi endnu at se en politik, der for alvor tager målene seriøst.

Særligt de mål, der handler om ulighed, gode job og uddannelse til alle, er ellers mål, der i allerhøjeste grad er relevante for Danmark. De handler nemlig om at sikre hverdagen for den brede befolkning.

Gal kurs: Personer med lav indkomst hæftes af

På ulighedsområdet har Danmark skrevet under på, at de 40 pct. af befolkningen med de laveste indkomster skal have en indkomstfremgang, der er højere end gennemsnittet for hele befolkningen. Det betyder med andre ord, at indkomsten skal vokse mest i bunden af indkomstskalaen.

Ser man på, hvordan det er gået de seneste år, bevæger vi os i øjeblikket længere og længere fra målet. Mens indkomsten for advokatpartnere, direktører og andre med skyhøje indkomster er vokset markant, er indkomsten for de 40 pct. af danskerne med de laveste indkomster kun vokset en smule – og siden krisen er indkomstfremgangen for denne gruppe nærmest gået i stå.

Samtidig har de seneste års politiske reformer betydet, at dagpenge og kontanthjælp er blevet forringet, og år efter år er vi vidne til en gradvis udhuling af overførselsindkomsterne, fordi man har besluttet, at overførslerne ikke skal følge med lønudviklingen i samfundet.

Konsekvensen er, at realindkomsten for de fattigste i kongeriget har stået helt i stampe over en årrække – og med kontanthjælpsloftets indførelse er de faktisk blevet fattigere. Når lønsækken og aktieporteføljen bugner i toppen, mens dem med lave indkomster sakker bagud, stiger uligheden – stik imod, hvad vi har forpligtet os på i FN's ulighedsmål.

Hvis Danmark skal leve op til FN's mål om at reducere uligheden og lade indkomsten vokse mest for de fattigste 40 pct., skal der en helt ny kurs på bordet. Det kræver politisk mod og handling, hvis vi skal ændre indkomstudviklingen til gavn for dem, der har mindst – og gøre Danmark til et mere lige samfund.

Gode job og økonomisk vækst for alle

Et andet vigtigt verdensmål for Danmark handler om at sikre anstændige job og økonomisk vækst for alle. Danske job skal være gode job, dvs. job man kan leve af; ikke bliver syg af, og job, som foregår på ordnede vilkår.

Sådan nogle job har vi heldigvis mange af i Danmark, men med arbejdskraftens frie bevægelighed og den åbne konkurrence, hvor udenlandske virksomheder kan byde ind på danske projekter, fx større byggerier, må vi hele tiden være på vagt over for firmaer, der fuser ved at lave løndumping og slække på sikkerheden.

Den slags firmaer udgør en konstant trussel mod et arbejdsmarked på ordentlige vilkår, fordi de kan underbyde de – både danske og udenlandske – virksomheder, der spiller efter reglerne. Besparelser på Arbejdstilsynet kommer derfor særdeles ubejleligt i en tid, hvor der i høj grad er brug for ressourcer til at efterse, at det er sundt og sikkert at gå på arbejde.

Med gode job, der også giver en fornuftig løn, til alle, kan vi sikre, at den økonomiske vækst i samfundet kommer alle til gavn. Vi skal ikke have underbetalte job i Danmark – derfor skal vi også holde igen med initiativer, der kan presse de laveste lønninger, fx en lavere beløbsordning, dårligere dagpengesatser, lavere kontanthjælp og andre forringelser i dagpenge- og kontanthjælpssystemet.

Vi skal have de udsatte grupper i job ved at investere i dem – ikke ved at gøre dem relativt fattigere. Danmark vinder på at have gode job på ordentlige vilkår til en ordentlig løn.

Uddannelse til alle gennem hele livet

Endelig har Danmark forpligtet sig på at sikre lige adgang til kvalitetsuddannelse, både teknisk, erhvervs- og videregående uddannelse i høj kvalitet, og fremme muligheden for at lære gennem hele livet.

Selv om uddannelse er gratis i Danmark, er det stadig hver sjette ung, der 10 år efter folkeskolen stadig ikke har en ungdomsuddannelse i rygsækken. Rigtig skidt går det med at få unge til at vælge erhvervsuddannelserne – til trods for at fremtidens arbejdsmarked råber på faglært arbejdskraft.

Der ligger en stor opgave i at sikre, at alle unge kommer med på uddannelsesvognen, for alt for mange af dem, der aldrig kommer gennem en ungdomsuddannelse, ender på kanten af arbejdsmarkedet – og kan se

frem til lavere indkomst, ringere arbejdstilknytning og et mere usikkert arbejdsliv end deres jævnaldrende.

Vi skal satse på uddannelse – også for de mange ufaglærte, der allerede er på arbejdsmarkedet. I dag er det hver femte i arbejdsstyrken, der har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Selv om det bliver sværere og sværere at klare sig med kun en folkeskoleeksamen, er der relativt få ufaglærte, der får en efteruddannelse.

Derfor skal vi gøre det attraktivt at uddanne sig gennem hele livet – spørgsmålet om efteruddannelse skulle helst ikke blive et spørgsmål om at droppe den månedlige biograftur med børnene eller på anden vis skulle give væsentlige afkald for at få økonomien under efteruddannelsen til at løbe rundt.

Ved at underskrive FN's verdensmål har vi forpligtet os på at sikre gode uddannelser, fra folkeskole til efteruddannelse. Men gennem de seneste år har regeringen sparet på alle uddannelser via det såkaldte omprioriteringsbidrag. Det er problematisk – ikke kun for de studerende og lærlinge, der rammes, men for hele Danmark, som skal leve af en uddannet arbejdsstyrke i fremtiden.

FN's verdensmål – især målene om ulighed, uddannelse og gode job – er utrolig vigtige mål for Danmark. Nu er der gået tre år, siden vi forpligtede os på at leve op til FN's verdensmål. Det er på tide, vi begynder at tage dem seriøst.

Dette debatindlæg er skrevet i samarbejde med Per Christensen, formand for 3f

Bragt på Avisen.dk d. 25. september 2018